

Nirvana nad Kostarikou

Mirek Štrauf

V tomto článku slovo *nirvana* není o firmě, kde působím, ale opravdu o prožité letecké nirváně. Zážitky ze čtrnáctidenního kostarického výletu se totiž nedají jinak nazvat. Zvědavost a touha zažít něco nevsedního při lítání na vírnících nás – tedy Darka Rosiaka, Pavla Březinu a mě - přivedla k myšlence využít nabídky středoamerického prodejce vírníků AutoGyro a objednat si výlet vírníkem napříč Kostarikou. A když tato naše myšlenka byla s nadšením podpořena manželkami kamarádů Janou Březinovou a Renatou Rosiakovou, které nám byly v průběhu cesty milou společností a „borťáky“, tak nám v cestě už nemohlo nic zabránit. Nabídka na vírníkový výlet vypadala velmi zajímavě, ale prožitá skutečnost daleko překonala naše představy. To co jsme zažili, se asi jinde zažít nedá. Neuvěřitelně pestrá směs lítání a nevsedních „pozemních zážitků“. Lítáte nad nádhernou kostarickou přírodou, nad nekonečnými plážemi, neprostupnými

Slovník cizích slov:

(zastarale, v buddhismu) *nirvána*; stav konečného vysvobození z koloběhu života
(zastarale, přeneseně) *nirvána*; blaženost, uspokojení

deštnými pralesy, banánovými plantážemi, říčními deltami, horskými hřebeny, a když se snesete na zem na některé z mnoha letišť, čekají na vás další pozemské radosti v podobě dobrého jídla, vynikajícího čerstvého tropického ovoce, netradičního ubytování, přívětivých přátelských lidí a pozemských pohledů na nádhernou přírodu. V následujících řádcích se vám pokusím alespoň trochu přiblížit pobyt v tomto leteckém ráji.

Den 0

O cestě autem ze Zlína do Prahy a dále s Lufthansou přes Frankfurt a New York do hlavního města Kostariky San José není třeba se příliš rozepisovat. Vezme vám to cca 28 hodin času, kterým se musíte

pronudit nebo prospat. Za zmínku stojí snad jen sprinterská vložka v New Yorku při přestupu na United Airlines. Protiteroristické procedury na letišti v NY spolu s americkým přístupem k práci a naší počáteční drobné dezorientaci v prostoru letiště zapříčinily, že na náš nástupní gate jsme sprintovali tak, že by nám záviděl i Mirek Dušín, nebo nějaký jiný sprinter. (Zkušenost č. 1: Na přestup v New Yorku jsou 2 hodiny skoro málo). Nicméně naše úsilí nevyšlo nazmar a letadlo jsme stihli. Hned v letadle jsme poznali, že se nacházíme v jiném světě. Sličné ochotné letušky jak je známe z evropských či asijských letadel vystřídali dva letušáci. Jeden byl černoch s postavou a chováním barového vyhazovače. Druhý letušák byl jeho bělošská kopie. Říct si třeba jen

o vodu vyžadovalo hodně osobní odvahy. Že by nová taktika jak odradit teroristy? Na cílovém letišti jsme přistáli podle plánu. Po nezbytných pasových a celních procedurách jsme vkročili na Kostarickou půdu. Hned začalo vše fungovat. Řidič taxi čekal s cedulkou s mým jménem a za půl hodiny už jsme popíjeli pivo v příjemném hotýlku na okraji města.

Den 1.

Hned ráno jsme se potkali s Guidem – naším průvodcem a organizátorem celé akce. Guido je profi pilot, žije s rodinkou na Kostarice, je zdejší zástupcem firmy AutoGyro, majitelem letecké vírníkové ško-ly a organizátorem leteckých výletů. Dobrá kombinace ☺. Naše první kroky vedly na letecký úřad. Měli jsme v úmyslu verifikovat české průkazy pro létání v Kostarice. Bylo vidět, že Guido není na úřadu poprvé. Bylo to samé přátelské *Buenos días, hola*, a po-dobně. Proces verifikace má zmáklý a díky asistenci příjemného úředníka nebylo za dvě hodiny co řešit a my odcházeli z úřadu a na prsou nás hřály čerstvě vystavené kostarické pilotní licence. Dobrý začátek!

Zbytek dne jsme prožili v autě, které se řízené sympatickou Guidovou manželkou kodrcalo na základnu v hotelu Flying Crocodile. Asi 300 kiláků jsme jeli více než 5 hodin. Silnice nic moc, úzké a samá díra a provoz docela hustý. Jednu část cesty jsme dokonce brázдили legendární Panameřanem (z našeho pohledu okreska 3 třídy). Kolega Darek měl větší štěstí. S Guidovým kolegou Frankem cestoval letecky - vírníkem. Nám ostatním cestu zpříjemnily dvě zastávky. Jedna na nákup čerstvého ovoce na občerstvení. Bylo dokonalé.

A druhá zastávka na nákup rumu. Tušili jsme, že se nám sejde. (Zkušenost č. 2:

Rumu kupuj vždy dvojnásobek, než bys koupil normálně – budeš ho potřebovat).

Flying Crocodile jsme spatřili ve svitu zapadajícího slunce. No jo. Co můžeme čekat. Jsme na 10. rovnoběžce. Den a noc

se střídají v přibližně dvanáctihodinových intervalech a delšího dne se tady nikdy nedočkáš. Ubytování na vršku, kousek od základny, nás nadchlo. Prostorné pokoje, skvělý venkovní bazén s výhledem na oceán. Po chutné večeři ve Flying Crocodile jsme uléhali ke spánku s přáním ať už je ráno a začneme létat.

Den 2.

Na programu dne byly check flights. Šlo o to, aby si nás naši hostitelé trochu oťukali a zjistili, jestli je nám možno důvěřovat a půjčit nám vírník na solo lety. Konečně ve vzduchu! Od prvního odlepení od země střídala krása nádhery. Po startu z letiště Flying Crocodile během minuty spatříte pobřeží s pláží, jejížž konce nedohlédnete a směrem do vnitrozemí zvedající se pahorkatinu porostlou deštnými pralesy, plantážemi protkanými klikatými cestičkami. Nebylo však příliš času na to se kochat. Naši instruktoři očekávali přesvědčující výkon. Prohnali nás po nejbližších letištích Punta Islita, Carrillo, Nicoya a Nosara. Na každém jsme dali několik okruhů. Nové prostředí, docela silný vítr a pro mě i nový typ vírníku (do té chvíle jsem v MTOčku nese-děl) spolu s poměrně vysokou teplotou byly faktory, které způsobily, že jsem se i trochu orosil ☺. Po asi dvou hodinách okruhů a přeskoků z letiště na letiště jsme se vrátili na základnu Flying Crocodile. Vše dopadlo dobře a naše pilotní trojka – tedy Darek, Bříza a já - jsme byli uznáni svéprávnými ve věci pilotování vírníku nad Kostarikou.

Později při litačních debatách u piva jsme se ptali Franka, jak za dvě hodiny letu a cca 10 přistáních dokáže poznat a roz-

hodnout, zda je úplně neznámému člověku možno bez rizika půjčit vírník nebo ne. Odpověď byla velmi jednoduchá. Zvládne-li bez problémů přistání s bočním větrem, tak je to pilot. Pokud nezvládne - je to žák a musí se to naučit. Musím podotknout, že vítr v severní části Kostariky údajně vane pořád a mírný vánek to obvykle není.

Den 3.

Tak jak jsme při rumu a dobrém víně předešlý večer naplánovali, tak jsme taky udělali. Ráno jsme se přesunuli na letiště, dotankovali stroje a po krátkém briefingu

vzlétli a ve skupině tří vírníků vyrazili na trať. Cílem bylo městečko Tamarindo vzdálené asi 40 minut letu na sever. My to však vzali na jih podél pobřeží, které se postupně stáčí na severovýchod a tvoří tak nádherný záliv Nicoya. V nejsevernějším bodě zálivu jsme nabrali kurz na západ a přes pevninu doletěli opět na pobřeží do Tamarinda. Nakonec to byl krásný skoro pětihodinový navigační s mezipřistáními na

letištích Nosara, Tambor a Nicoya. Důvodem zastávek bylo hlavně doplnění paliva a také občerstvení posádek.

Městečko Tamarindo nás přivítalo svojí typicky turistickou atmosférou. Ta nás, tak trochu netypické turisty, nějak příliš neuchvátila. Ta je všude stejná. Hospody, bary, pláže, turistické atrakce všeho druhu, vysoké ceny... Prostě turistický průmysl. Přesto jsme se nechali zlákat a zastavili v baru na pláži na nějaký ten drink a pizzu. Poté, plní dojmů a dobrého jídla a pití, jsme se těšili jen na jedno – sprchu a nějakou postel. Nocleh jsme tentokrát měli zařízený v hotýlku s bungalovy kousek za městem. Hotel nebyl sice na pobřeží, ale za to byl vybaven dokonalým bazénem a jemu přilehlým barem. Tam se nám moc líbilo. Myšleno samozřejmě v bazénu.

Den 4.

Čekal nás den odpočinku a výuky kajtingu. Náš polský kolega Darek je v tomto umění kovaný a umínal si, že nám dá nějakou tu lekci. Všechno nádobíčko si pracně přitáhl až z Evropy. Při pohledu na dokonalou výbavu a Darkovo odhodlání nás něco naučit se pozvání na výlet na pláž nadalo odmítnout. Ke studentům se připojila i celá Guidova rodina. Výuka na pláži začínala teorií. Bylo vidět, že to Darek už někdy dělal. Měl to v malíčku.

Vše šlo hladce až do chvíle, kdy se mělo přejít na praktické ukázky. Vítr vanul ze správného směru, dokonce i správnou silou. Bohužel však proudění bylo za nedařnými kopečky tak turbulentní, že to na kajt opravdu nebylo. Drak si dělal ve vzduchu, co chtěl. Trochu zklamání, nicméně bohatší o nové teoretické poznatky a příjemné zážitky na pláži, jsme se večer vraceli zpět do našeho útočiště s bazénem.

Den 5.

Hurá na jih! Ze západní strany omývá-jí břehy Kostariky vody Tichého oceánu v délce 1254 kilometrů z východu vody Karibského moře v délce 212 kilometrů. Tento den jsme se chystali pokořit asi 600 kilometrů západního pobřeží. Leto-vý den začínal briefingem, který byl mi-mořádně náročný a složitý. Frank zvedl pravou ruku a řekl modrá barva. Poté levou ruku a řekl zelená. Pokud barvy z kokpitu uvidíte jinak – letíte špatně. První asi polovina letu probíhala v poměrně větrném a turbulentním počasí. Drželi jsme se v optimální výšce od 500 do 1000 stop a uctivě se vyhýbali terénním vyvýšeninám, za kterými jsme tušili přítomnost rotorů a tedy silnější turbulenci. V jednu chvíli mi Frank do interkomu oznámil: „ještě deset minut a bude klid“. Skutečně po 10 minutách se vítr uklidnil a v tu chvíli jsme se ocitli v leteckém ráji. Frank to tady zjevně zná. Zprava modro nekonečného oceánu, z leva zeleň rozlehlých pralesů, ze které sem tam vykukne civilizace v podobě malých městeček a vesnic. Hranici mezi těmito dvěma barevnými světy tvoří nekonečná písčité pláž občas přerušená členitými skalnatými útesy, které vymleté silou nikdy nekončícího příboje, tvoří hluboké jeskyně, přírodní kamenné portály či

světu ukryté laguny. Pluli jsme vzduchem proti pálicímu slunci a kochali se. Když už bylo kochání moc a člověk zatoužil po troše adrenalinu, stačilo vyklesat do výšky podrovnání a těsně nad mořským příbojem nebo pláží si užívat přízemního letu a skvělé ovladatelnosti vírníku. Jedním slovem nirvána. Po necelých pěti hodinách letu s jedním mezipřistáním pro doplnění paliva nás přivítalo letiště Carate. Pruh asfaltu položený podél pláže na okraji džungle a jinak nic. Tedy ze vzduchu nebylo nic vidět.

Po přistání a nezbytném poletovém ošetření strojů jsme se začali zajímat o to, co bude dál. Frank vyrazil pěšky pro taxíka. Pěšky proto, že telefony v tomto koutě světa nemají signál. Prý to není daleko, asi kilometr. Stejně jsem mu to nezáviděl. Bylo slušné vedro. My se vydali po prašné cestě směrem k džungli. Lákal nás stín lesního porostu. K našemu velkému překvapení jsme po pár krocích narazili na bará-

ček s otevřeným oknem, ze kterého nám usměvavá teta prodala vychlazené pivo. Božský pocit umocněný naší vyprahlostí po dlouhém letu.

Za chvíli jsme měli zjistit, že tento kus země není tak opuštěný jak se původně zdálo. Z pralesa se za chvíli vyloupila skupinka turistů s krosnami na zádech a z druhé strany dva chlapíci, kteří vypadali na domo-

rodce. Netrvalo dlouho a dozvěděli jsme se důvod tohoto velkého sročení lidí. Přikodrcal „autobus“. Staříčkový nákladák krytý plachtou s lavicemi na korbě. Lidé nastoupili, vystoupili a nákladák pomalu zmizel v oblaku zvířeného prachu. Na další zastávku to prý má 4 hodiny po pralesních cestách.

V duchu jsem děkoval bohu, že mohu cestovat vzduchem... Náš taxík se naopak z prachu odjíždějícího autobusu vynořil a řidič nás zval k nástupu. „Nastoupili“ jsme na

korbu pickupu a po prašné cestě vyrazili podél okraje džungle do místa našeho ubytování. Recepce campu tvořil přízemní domek s velkou verandou. Vše bylo připraveno pro naše ubytování. Příjemná slečna recepční nás hezky přivítala, a během cesty k našim přechodným domovům nás seznámila se základními informacemi a pravidly pobytu na tomto místě. Po úzké lávce jsme překonali potok a pěšinkou zamířili do džungle a po chvíli jsme dorazili na mýtinu, po jejímž obvodu se nepravidelně rozstrkány choulily dvoumístné stany. Byli jsme doma...

Šok. Z hotelu s barem a bazénem do stanu... Naše pocity z nečekaného překvapení postupně vystřídaly pocity nadšení. Přebývat v džungli ve stanu, poslouchat hukot příboje a tajemné zvuky pralesa. To je ono! A navíc vše čisté a se vším dostupným luxusem. V ohrádce z nehotobovaných prken vás čeká sprcha se silným proudem osvěžující vody přivedené přímo z pralesa, v kadibudce dokonce porcelánová mísa se splachovadlem. Den měl být dovršen dalším milým překvapením v podobě večeře. Na tu je osazenstvo všech stanů ukrytých v okolí svoláváno temným troubením na roh. Vystoupali jsme asi 300 metrů do restaurace, kterou tvoří rozlehlá terasa s výhledem na oceán, přilehlý bar a zázemí restaurace.

Všichni hosté zasedli k jednomu dlouhému stolu. Bylo nás tam asi 30. Čekalo nás tříchodové menu ve francouzském stylu (jestli to nebude tím, že restauraci provozují Francouzi). Majitelka a šéfkuchař obcházel hosty a všem vysvětlovali, co to vlastně jíme. Výtečné, skvělé, boží. V kombinaci s výborným francouzským vínem a atmosférou tohoto neobvyklého místa podbarvenou zvuky tichého jamování kytaristy a jeho kamaráda to byla tento den už druhá nirvána.

Den 6.

Noc byla dlouhá. Pro nás, co jsme v evropském kalupu zvyklí celý den makat a spát 6 hodin denně, je dvanáctihodinová noc hodně dlouhá. A navíc se nedá vstát třeba ve čtyři hodiny a číst si nebo surfovat na compu. Nebo dělat něco jiného. Je tma a jediným zdrojem světla je ledka mobilu, jehož energii si šetříte na případné důležité a neodkladné opuštění stanu. K tomu všemu zvuky, které k vám doléhají z noční

džungle, probouzí vaši fantazii a pokud své fantazii popustíte opratě, tak mi věřte, že vyjít v noci ven do džungle se vám opravdu nebude vůbec, ale *vůbec* chtít. Nezbyvá než se ponořit do nočních zvuků džungle smíchaných s hukotem blízkého příboje a jen tak ležet a čekat na svítání. Svítání vás za čekání odmění úžasnými scénériemi, které znáte z katalogů cestovních kancelář. Vycházející slunce, moře, pláž a nad ní skloněná palma. Nevyčerpatelné téma pro fotografie.

Dopoledne jsme strávili v džungli při pochodu korytem potoka s touhou spatřit vodopád, jehož zhlédnutí nám bylo slečnou recepční vřele doporučeno. A navíc to nemělo být daleko. Trochu jsme zpočátku zakufrovali a místo k vodopádu došli k místní hydrocentrále - uměle zbudované tůňce na potoce, ze které se směrem dolů do campu rozbíhaly hadice dopravující vodu. Kousek jsme se vrátili a po chvíli jsme už stáli pod vodopádem. Lépe řečeno vodopádkem. Žádné Niagara Falls, ale přesto pěkné místočko.

Dnes nás čekal jen krátký letecký výlet do přístavního městečka Golfito. Důvodem bylo hlavně doplnění paliva pro lety následujícího dne. A také jsme potřebovali dotankovat rum, jehož zásoby se povážlivě tenčily a slivovice, ta už došla úplně. Před startem nás čekaly trochu trable. Můj vírník měl vybitou baterku. Frank, který s ním včera po našem přistání ještě musel krátce do vzduchu, aby po radiu ukončil letový plán, zapomněl vypnout hlavní vypínač. Smůla. Vyřešil to náš taxík, jeho baterie a startovací kabely. Nicméně hodinku a půl plahočení shánění napřed auta, potom kabelů nám to vzalo.

Uvědomte si, že si nikam nezavoláte. Pokud se chcete na něco zeptat, tak si tam musíte prostě dojet. Vírník byl nahozen a předletová příprava mohla být ukončena ještě jedním novým důležitým úkonem. Postavili jsme se do řady a Jana nás všechny vzala přes obličej sprejem s ochranným faktorem 100. Reakce na zkušenost z předešlého dne. Při letu směrem na jih v otevřené kabině vírníku, za jasného počasí na 10. rovnoběžce se překvapivě docela opálíte. Po vzletu z Carate jsme levou zatačkou zamířili nad pevninu jižního cípu malého poloostrova, který z pobřeží vykrajuje záliv Dulce. Asi po 15 minutách jsme míjeli pobřeží zálivu a přes něj potom zamířili přímo na letiště Golfito. V letištním baru jsme si dali výbornou rybu, Frank zatím zajel taxikem na pumpu pro benzín. Benzín a vůbec palivo na většině malých letišť v Kostarice nedostanete. O to více je nutno na to myslet, abyste někde neuvízli na suchu.

Podnikli jsme ještě krátkou výpravu na nedaleké tržiště cílem koupit rum. Bohužel neúspěšnou. Došla nám hotovost v místní měně. Obchodníci na platbu kartou očividně nebyli připraveni. Blížící se černý mrak a s ním přicházející bouře nás odradily od dalšího řešení našeho palčivého problému s nedostatkem rumu a upalovali jsme zpět na letiště, naskákali do strojů a ještě v uctivé vzdálenosti od blížící se bouřky odstartovali zpět směr Carate. Během letu jsme po okraji srážkového pásma přeletěli záliv a potom podél pobřeží v pohodě doletěli na Carate. Rychlé pívko u tety v baráčku na kraji džungle a blížil se večer. Večeře byla – stejně jako předešlý den – famózní. Po večeři jsme si ještě užívali při skleničce

vína pohodlí, výhledu a atmosféry otevřeně terasy. Mimochodem, po našem odletu už v této hospodě nezbyla ani slza vína, šak sme z Moravy néé?

Den 7.

Ráno jsme opustili náš stanový tábor. Roztlačili jsme si taxíka a odjeli na letiště. Náš dnešní cíl nebyl daleko. Stejný jako včera. Městečko Golfito. Dnes jsme ale neletěli přímo, ale zamířili jsme ještě více na jih podél západního pobřeží a následně podél úzkého pevninského výběžku, kterým podélně prochází hranice Kostariky s Panamou. Za hřebenem, který byl vzdálen cca 1000 metrů, je už Panama. Pár kilometrů od konce výběžku jsme udělali čelem vzad a pokračovali po pobřeží do Golfita. Nádherný let. Hory, moře, deštné pralesy... Po přistání v Golfitu nás taxík přepravil asi do hodinu vzdáleného campu, který se měl stát na další dvě noci naším útočištěm. Cestou jsme v místním obchůdku doplnili nezbytné zásoby tekutin pro následující dny. Do campu jsme přijeli už za tmy. Na recepci jsme vyřídili nezbytné formality, dostali jsme přiděleny dvě chatky jednu blíž a jednu dál. Padl dotaz ze strany recepční, zda máme své gumáky. Nechápatě jsme se na sebe podívali. Proč gumáky? Vysvětlení přišlo vzápětí. Jsou tu jedovatí hadi, a pokud se chceme vyhnout případnému uštknutí, tak jsou gumáky nezbytnost. Na podobné „experty“ jsou místní připraveni a mají zřízenou půjčovnu gumáku s docela slušným sortimentem velikostí, vzorů a stupněm opotřebenosti. Každý jsme si vybrali ty „svoje“, nafasovali lucer-

nu a vyrazili procházkou ke své chajdě. První skupina bydlela asi po 100 metrech. Pro mě se procházka k chajdě začala pomalu měnit v boj o holý život. Obtížen svými zavazadly, svými nadbytečnými kily (a není jich málo) v třicetistupňovém vedru s téměř 100% vlhkostí vzduchu, v rozčvachtaných gumákách, za svitu lucerny, v džungli plné hadů jsem po překonání zavěšeného mostu začal za svými kolegy Janou a Pavlem stoupat do kopce. Kopec

snad neměl konce. Když už jsem začal uvažovat o přenocování v džungli, objevila se cedulka se jménem naší chajdy. Ještě kousek po úzké pěšince a byli jsme u cíle. Krásná Chajda v úrovni korun stromů měla dvě podlaží. Dole kuchyň spolu s obývací místností a koupelnou, nahoře ložnice. Opět vše moc pěkné, čisté – super.

Po krátkém odpočinku nás čekala cesta opět dolů na večeri. Zvažoval jsem tuto

cestu a přemýšlel, jestli vůbec kalorická vydatnost večere může nahradit energii vydanou při pěší túře tam a zpět. Hlad a zvědavost zvítězila. Místní „restaurace“ či spíše společenská terasa byla výrazně jednodušší než ta v Carate. Jídlo si člověk nabral sám z jednoho velkého hrnce, k tomu nějakou zeleninu. Většina jídla byla z místních zdrojů. Jednoduché, ale výborné. Kalorie potřebné na cestu zpět do kopce jsme doplnili vínem z místního baru a takto občerstvení jsme už docela lehce „vyběhli“ kopec do našeho útočiště v korunách stromů.

Den 8.

Den odpočinku. Tak zněl plán na tento den. Jana s Pavlem, Darkem a Frankem vyrazili po ránu na výlet na horských elektrokolech. Já jsem se této kratochvíle dobrovolně vzdal. Ne že bych nevěřil elektromotoru na kole, že mě do kopců po trati nevytáhne, ale měl jsem obavu s následků pro mě jinak vzácného sezení na cyklistickém sedle. Znáte to, když po dlouhé době sednete na kolo... Potřeboval jsem ještě následující den v pohodě sedět ve vírníku. Nicméně kolegové po návratu vyhodnotili výlet na kole jako mimořádně zdařilou akci. Elektrokola makala do kopce bezvadně a bylo pryč i co vidět.

Odpoledne jsme se nechali zlákat opět na prohlídku nedalekých vodopádů. Dostali jsme zabalený oběd a vyrazili v tom největším horku, kdy si místní zalezlí ve stínu užívají siestu, na cestu k vodopádům. Nebylo to ani tak daleko, ale cesta byla

docela náročná. Napřed prudké stoupání a poté, po krátké rovince naopak prudké klesání po úzké pěšince upravené vysokými schody z kamenů. Poslední úsek cesty k vodopádům vedl korytem říčky plným velkých balvanů. Nicméně jsme dorazili k vysněnému vodopádu a odměnili se osvěžující koupelí v tůni pod vodopádem. Po obědě jsme se vydali na cestu zpět. Opět strmé stoupání po vysokých schodech, horko a vlhkost. Měl jsem toho plné kecky. A to měl být odpočinkový den! A v tomto rozpoložení, kousek od naší chajdy jsem zjistil, že jsem dole u vodopádů nechal brýle. V první chvíli jsem je okamžitě odepsal. Zpátky už nejdu! Svědomí a pomyslení na cenu mých dioptrických Ray Banů mě ale dohnaly k rozhodnutí, že se pro brýle vrátím. Nejsem přece žádná sračka. Z ULZ ještě platná jednička třída – to musím dát. Tak jsem si to dal ještě jednou a před setměním jsem vcházel do naší chajdy s brýlemi na očích a s pocitem dobře vykonané práce.

Den 9.

Konec mise se blíží a je potřeba pomýšlet na návrat na sever. Cílem dnešního letu bylo letiště Tambor ležící v ústí zálivu Nicoya. Mezipřistání jsme naplánovali na Quepos La Managua Airport. Celková plánovaná doba letu byla asi tři a půl hodiny. Rozloučili jsme se s chajdou v korunách a nacvakli v taxíku se přepravili na letiště do Golfita. Z Golfita jsme odstartovali a zamířili podél pobřeží na sever. V podstatě po stejné trase, ale v opačném směru jako

před několika dny, když jsme přilétali. Opět letecká nirvána.

Let v několika desítkách centimetrů nad hladinou, kdy se vám občas kapky vodní tříště z příboje rozplesnou o štítek, střídáte s letem ve „vyhlídkové“ výšce a snažíte se všemi svými smysly urvat co nejvíce z té nádhery a uschovat do nejspolehlivějších koutů své paměti, aby vám alespoň něco zbylo „na potom“. A ve vzduchu nejste sami!

Mimo dalších dvou vírníků, které jsou někde kolem, vám skupina pelikánů někdy dovolí zařadit se do jejich vzorové formace a sdílet s nimi kousek cesty. S vírníkem si to můžete dovolit. Zjistili jsme, že pelikáni cestují rychlostí kolem 35 až 40 knotů. To je pro vírník pohodová rychlost, takže se ke sku-

pině pelikánů přikradete zezadu, a zařadíte se. Snesou vzdálenost tak 30 metrů. Potom se začnou ohlížet a nepříjemně se tvářit. Je třeba se mít na pozoru. Pelikáni jsou v těchto končinách dominantní vládci vzduchu a rozhodně nejsou zvyklí někomu uhýbat tak, jako to dělají ostatní ptáci. A před nějakými z jejich pohledu neohrabanými, řvoucími a čoudícími věcmi už vůbec ne. Zajímavým místem, které jsme během cesty míjeli, je pláž Uvita. Vybíhá z ní výběžek ve tvaru velrybího ocasu. Nikdo neví proč, ale pro velryby jsou vody omývající tuto pláž místem, na které připlouvají rodit svá mláďata. My jsme však neměli štěstí. Žádnou velrybu jsme nezahledli. Jenom obrovskou želvu, která se zrovna vynořila k nadechnutí. Větší štěstí jsme měli při pozorování

ptačího světa. Při přeletu nad rozlehlou deltou řeky Rio Grande de Terraba naše zraky upoutaly velké kolonie ptáků. Přelétali v početných hejnech a oživovali krajinu pod sebou. Deltu řeky tvoří bezpočet klikatých kanálů, slepých ramen, jezírek a močálů. Modré odstíny vodních ploch střídají odstíny svěží zelené, kterými se pyšní rozsáhlé mangrovníkové lesy a močály. Nádherný kousek zeměkoule a ptačí ráj...

Přírodními krásami této části pobřeží jsme se prokochali až na naše cílové letiště Tambor. Rychlá poletovka a hurá taxíkem do přístavu na loď. Po cestě jsme si užívali pohodlí otevřené korby pick-upu, který se jeví jako ideální kostarický dopravní prostředek. Na korbě není takové vedro, a přitom nemusíte riskovat nachlazení ze zapnuté klimatizace. Přístav byl dřív cítit než vidět. Tvořilo ho jedno betonové molo na konci ukončené pracovní plošinkou.

Na ní sedělo asi deset rybářů, kteří s obdivuhodnou trpělivostí napichovali kousky rozsekaných ryb na stovky háčků uvázaných k rybářským sítím. Při práci jim asistovali ti chytřejší pelikáni, kteří už zjistili, že není třeba se za rybami honit a pracně je lovit. Stačí si sednout na molo a ve vhodné chvíli nepozornosti rybářů se s nimi podělit o jejich úlovek. Jeden pelikán, kterého jsme pozorovali, byl v této činnosti opravdu mistr. Jeho způsob „lovu“ už hraničil s drzostí. Bylo půl páté odpoledne, vlastně podvečer, a my, jestli jsme chtěli doplnout před setměním, museli jsme co nejdříve vyrazit. Rozhlédl jsem se a musel jsem bohužel konstatovat, že nevidím žádnou loď, která by nás uvezla. Bylo nás šest plus zavazadla. Kolem mola byla uvázaná sice spousta lodí, ale všechno to byly malé jedno-, možná dvoumístné rybářské čluny s jednou lavicí uprostřed a naložené poskládanými sítěmi s voňavou návnadou. Frank živě ve Španělštině diskutoval s rybáři. Diskuze nebyla asi úplně jednoduchá. Ale když se bankovky Colonů (kostarická měna)

z Frankovy ruky přestěhovaly do ruky jednoho z rybářů, bylo jasné, že obchod je uzavřen a situace vyřešena. Rybáři přitáhli k molu (k našemu překvapení jen) jeden člun, vyložili síť s návnadami na břeh, plechovkou částečně vybrali vodu z jeho dna a jeden z nich, co zůstal na palubě, nás posunky vyzýval k naložení. Nezbyvalo než věřit v dobrotivost boha a zkušenosti našeho rybáře. S přibývajícimi kily nastupujících osob a jejich zavazadel získávalo naše plavidlo slušný ponor. Ten se s posledním nastupujícím ustálil a překvapivě to nevypadalo ani tak hrozivě. Vzpomněl jsem si při té příležitosti s vděčností na starého Archimeda a jeho přínos lidstvu. Lidský náklad musel být ještě před vyplutím řádně rozložen vzhledem k těžišti člunu. O to se postaral náš rybář, a poté

která se roztříštila o naši příď, na nás dopadly jen malé kapky vody. Ty nebyly pro elektroniku ve člunu žádným nebezpečím a pro nás lidi naopak příjemným osvěžením. Kotouč slunce se již začínal dotýkat obzoru, když člun zatočil ke břehu a blížil se k písčité pláži. Trochu nám bylo divné, že kromě pláže a zeleného porostu za ní není nic vidět. Žádný hotel, žádné budovy. Nic. Připadal jsem si jako jeden ze středověkých dobyvatelů, který připlouvá objevit dosud neznámou zemi. Vysazení jsme byli asi padesát metrů od pláže a zbytek cesty jsme se brouzdali po kolena v příjemně teplé vodě držíce svá cenná zavazadla nad hlavou. Jak jsme se blížili ke břehu, tak se z pobřežní zeleně vyloupily postavičky dvou žen a dítěte se psem, kteří nám vyrazili v ústrety pomoci nám se zavazadly. Byli to naši hostitelé, kteří nás zavedli do překrásného domu ukrytého mezi stromy asi padesát metrů od pláže. Byl to dům vystavěný v Thajském stylu. Trochu neobvyklé pro tuto část světa.

Ještě neobvyklejší je historie tohoto domu. Jeho majitelka německé národnosti dům koupila v Thajsku, nechala rozebrat, převést a znovu postavit na tomto čarokrásném místě. Naše hostitelky nám za nedlouho připravili výbornou večeři, po níž jsme po sklence vína postupně upadávali do sladkého spánku buď v našich ložnicích, nebo někteří přímo v pohodlných lehátkách na terase domu.

Den 10.

Den odpočinku. Tentokrát jsme opravdu odpočívali. Nic jiného se na tomto kousku země ani dělat nedá. Tedy pokud se nechcete vydat čtyři hodiny chůze do nejbližší civilizace. A to my jsme rozhodně nechtěli. Procházka na pláži, lenošení v hamakách natažených mezi kmeny kokosových palm, koupání v teplém moři, četba a poslech dobré muziky nám zabraly celý den. Úžasná pohoda však skrývala i svá nebezpečí. Nebezpečí číhalo v korunách kokosových palm. Prvním z nich byly zralé kokosové ořechy. Hověl jsem si spokojeně v hamace, když mě upozornil Frank na kokosové ořechy nad mojí hlavou. Statistika říká, že ročně zahyne více lidí po zásahu do kebul kokosem padajícím ze stromu než po útoku žraloka. Stačilo se otočit a byl jsem v bezpečí.

Druhým nebezpečím byly dovádějící opice, které číhaly v korunách stromů na svoji příležitost „otočit“ některou z těch zajímavých věcíček, co se povalují kolem lidí. Mohli jste tak přijít o foťák, peněženku, brýle nebo cokoliv jiného, co by se opičce líbilo.

jsem již za brumláni závěsného lodního motoru vydali podél pobřeží k našemu, pro nás ještě neznámému cíli.

Při plavbě jsem se trochu obával vln, kterými jsme se probíjeli. Hlavně toho, že některá z nich překoná okraje člunu a zalije naše zavazadla. Ne že bych měl obavy z promočení svých svršků, to při teplotách vzduchu panujících v těchto oblastech nebyl vůbec žádný problém. Horší by bylo, kdyby se nějaká vlnka seznámila s mým laptopem. To bych v tu ránu přišel o svoji živnost. V duchu jsem vzpomínal, že kterého data je moje poslední záloha dat. Nicméně naše víra ve zkušenosti rybáře se ukázala jako opodstatněná. náš lodivod četl vlny jako ze slabikáře. Pokud měla přijít nějaká větší, ubral plyn, změnil směr a to vždy tak zkušeně, že z vlny,

Den 11.

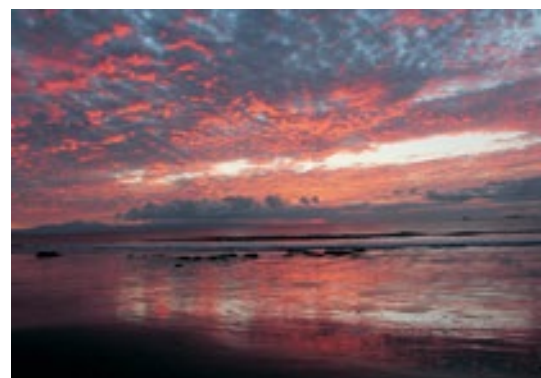
Hned po ránu jsem se vydal na pláž s fotákem přivítat vycházející slunce. Co fotka to kýč. Tak dokonalé byly scenérie to-hoto rána. Oranžovo růžové mraky, modrá hladina moře jiskřivě bílá linka příboje. Ve Photoshopu by to nikdo nevybarvil lépe.

Po nejzajímavějších chvilkách při východu slunce mě zaujali „surfující“ pelikáni. Lítali v několikačlenných formacích za sebou, a to ve výšce jen několika centimetrů před hranou příbojové vlny. Ta před sebou hrne vzduch a na „návětrné straně“ jej vytlačuje směrem vzhůru. To pelikáni samozřejmě vědí a využívají tohoto mini stoupavého proudu na „mini svahu“ k plachtění a udržení výšky. Jsou v tom naprosto dokonalí. Při letu ani nemávnou křídly. Jen když vlna dospěje blíž k pláži ke svému bodu zlomu, začne se „balit“ a přestane fungovat „svah“, pelikáni jednou, dvakrát

lehce mávnou a přeskočí na další fungující vlnu. Úžasná podívaná. Kam se my, hrdí lidští letci, hrabeme se všemi svými létajícími stroji. Dokonalost létání je jinde...

Blíží se čas odjezdu a je potřeba zavolat lodní taxík. To je na našem průvodci Frankovi. Podle Franka se však musí počkat, až otevrou kancelář a bude si možné zatelefonovat. Z mého nechápavého pohledu Frank usoudil, že potřebuji vysvětlení. Tady je: GSM signál je tady jen v jednom místě vzdáleném asi 50 metrů od břehu. Bohužel směrem do moře. Je tedy nutno vyčkat odlivu, a poté vstoupit do vody asi po pás a máte velkou šanci, že se dovoláte. Tak se také stalo a asi po dvou hodinách od odlivu jsme na obzoru spatřili našeho dobrého známého rybáře s jeho plavidlem. Nyní už bez obav jsme nastoupili do člunu a v pohodě dopluli do rybářského přístavu, kde nás zanedlouho vyzvedl taxík a hodil nás na letiště. Dnes byl v plánu jen asi hodinový let na základnu v Hotelu Crocodile, a jestli to

počasí dovolí a nebude příliš foukat, tak ještě zvládneme letecký výlet na sopku Arenal. Ta je jednou z činných sopek na území Kostariky, prý tou nejkrásnější. To si nemůžeme nechat ujít. Let z Tamboru utekl rychle. Pořád bylo na co se dívat. Po přistání nás čekalo rychlé vyhodnocení počasí. Vítr se přesně podle Pavlovy objednávky u toho nejvyššího mírně zklidnil a Frank vyhodnotil počasí na trase k Are-

nal jako letové. Rychle jsme dotankovali a už znovu viseli na roztočených rotorech a probíjeli se proti větru k našemu cíli. Na rychloměru 70 knotů, na GPSce ground speed 20. Znamená to, že vítr, proti kterému se prodíráme, má rychlost 50 knotů! To není málo. To že to mezi kopci nebylo zrovna laminární proudění, nemusím ani říkat. Teď jsem plně ocenil vlastnosti vírníku. V turbulenci se jen lehce pohupoval a pomalu se sunul k cíli. Nechtěl bych tento let absolvovat v jakémkoliv okřídleném ultralightu, a dokonce ani v „dospělém“ sportovním letadle. A to je mám hodně rád. Jakmile jsme se protáhli dýzou, kterou tvořilo údolí spojující města Canas a Angeles, vítr se umoudřil, zmírnil svoji sílu a my jsme konečně na GPSce měli možnost číst rozumné hodnoty ground speed. Pod námi se otevřela krajina s úplně jiným charakterem, než na jaký jsme byli dosud zvyklí. Připomínala spíše švýcarské podhůří s rozsáhlými pastvinami a zalesněnými stráněmi. Celé scénérii dominovalo

tmavě modré horské jezero Arenal. Podél jeho břehu jsme se blížili ke stejnojmenné sopce. Bohužel základna mraků zakrývající vrchol hory nám nedovolila nastoupit tak vysoko, abychom alespoň z dálky nahlédli do jícnu živého vulkánu.

Po dvouhodinovém letu jsme přistáli na letišti La Fortuna nedaleko samotného

vulkánu. Po doplnění paliva a občerstvení v leteckém baru jsme s pocitem lítosti odstartovali na poslední let našeho téměř dvoutýdenního výletu.

Zpět po větru to frčelo a vzdálenost, kterou jsme proti větru zdolávali dvě hodiny, jsme zpět zvládli za padesát minut, a to jsme se ještě na Darkovo přání zaletěli

Několik postřehů a informací, které by se mohly hodit:

- Verifikaci pilotního průkazu LAA vám udělají za 30 USD během asi hodiny na leteckém úřadu (CCA) v San Jose. Verifikace platí 3 měsíce.
- Vlastní lítání v Kostarice je poměrně jednoduché, prostor G sahá do 8500ft. V celé zemi jsou dvě TMAčka s CTRky v kategorii C. Od 3000ft je FIR nad celým územím.
- Kostarika nemá armádu, přesto jsem na mapě viděl asi dva prostory pro výcvik.
- Lítat se dá bez letového plánu, pokud ale křížujete řízený prostor, je lépe si FPL podat.
- Několika zakázaným prostorům vévodí prostor nad jícnem činné sopky Arenal. Ten, kdo byl zvědavý a chtěl nahlédnout do jejího jícnu, byl potrestán ztrátou vzlaku v horkém vzduchu unikajícím z nitra země. Prý na okraji jícnu jsou vidět vraky letadel těchto zvědavců. Raději jsme tuto informaci neověřovali a jícnu sopky se uctivě vyhnuli.
- Kostarika má docela slušnou síť veřejných letišť. Nicméně privátní lítání, podle toho, co jsme viděli za letu a na letištích a slyšeli na radiu, není vůbec rozšířené. Za celou dobu jsme neviděli ani jedno, opravdu ani jedno soukromé letadlo. Na letištích nejsou hangáry, které by nasvědčovaly existenci nějakého leteckého klubu nebo něčeho podobného. To, co lítá nad Kostarikou, jsou malá dopravní letadla velikosti Turboletu, která dopravují hlavně turisty z velkých letišť do všech koutů země a zpět - taková vzdušná „autobusová“ doprava. Po zemi je doprava díky nekvalitním, někdy i neexistujícím silnicím, zdlouhavá nebo nemožná.
- Na většině letišť není k dostání palivo ani jiné služby. V lepším případě je na letišti bufet s káfem a s nějakou maličkostí k snědku. Nebo tam také není vůbec nic. Dotankovat vždy znamená si zavolat taxíka, sehnat kanystry a zajet si na nejbližší pumpu.
- Letištní poplatky se na většině letišť nevybírají. Nemá je kdo vybírat.
- Všechna letiště tohoto typu mají v celé zemi jednu stejnou frekvenci. Postupy pro přiblížení jsou podobné jako u nás při přiletu na neobsazené letiště.
- Cenově bych Kostariku přirovnal k nám všem známému Chorvatsku. Tam, kde vládne turistický ruch, očekávejte ceny poněkud vyšší a na venkově ceny úměrné odlehlosti místa a místní poptávce. Například vychlazený kokosový ořech plný osvěžujícího kokosového mléka pořídíte za 600 až 1000 Colonů (30 až 50 Kč), pivo za 1000 až 1500 Colonů (45 až 70 Kč). Běžné jídlo v jednoduché restauraci vyjde na cca 3000 Colonů (140 Kč).

podívat do ráje surfařů a kajtařů na severozápadní pláži jezera Arenal. Po přistání před západem slunce na Flying Crocodile jsme smutně poplácali své stroje za bezchybné prokázané služby a už za tmy jsme se ubytovali k naší poslední noci na Kostarice. Po večeri a nezbytných závěrečných formalitách a rozloučení s našimi hostiteli, jsme se po náročném dnu odebrali do svých bungalovů. Čeká nás brzké vstávání a cesta na letiště San Jose.

Den 12. a 13.

Vstávali jsme hodně brzo. Po čtvrté hodině už nás čekal minibus, který nás odvezl na mezinárodní letiště v San José.

Na letišti nás čekalo několikahodinové čekání, které jsme vyplnili nákupy dárků pro rodinné příslušníky a přátele. Vyhrávala káva. Co také jiného přivést ze země, která je tímto produktem proslulá. Obtíženi dary, trochu smutní z toho, že tak úžasná dovolená končí, ale s přáním co nejdříve zase obejmout své blízké doma, jsme v plánovaném čase nastupovali do letadla. Hned na prvním úseku letu jsme si opět užili „pohostinnosti“ letušáků od United Airlines, následovala tradiční rychlostní vložka při přestupu v NY a už jsme seděli v Jumbu, které nás přes oceán neslo do Evropy. Ero bylo poloprázdné, takže jsme si během krátké noci mohli udělat relativní pohodlí. Po přistání v Mnichově jsme

přestoupili a do Prahy to už byl jenom skok. V Praze nás trpělivě čekala naše škodověnka, která to s námi bez prodlení namířila do první hospody na pořádné knedlo zelo vepřo. Nasyceni a občerstveni jsme zamířili na rodnou Moravu...

Co dodat na závěr? Navštívil jsem v životě hodně zemí a jen u několika z nich jsem si po návratu řekl: „Tam se musím ještě vrátit.“ Kostarika je rozhodně mezi nimi.

Pokud si toužíte splnit svůj letecký cestovatelský sen, ať už jako pilot nebo jen „cestující“, Kostarika je hodně dobrá volba. Už v této chvíli začínáme chystat druhou misi do této přenádherné země. ■

POJĎTE LÉTAT VÍRNÍKEM

flyway®

přátelská komunita

společné výlety

příjemné zážitky

SPECIÁLNÍ VÍRNÍKOVÁ ŠKOLA

www.flyway.cz